

Gyakorlat – reflexió – innováció

Nevelési-oktatási programok
részvételi alapú fejlesztése

III. MELLÉKLET

III. Melléklet

HAZAI JÓ GYAKORLATOK¹

ORSZÁGJÁRÓ KIRÁNDULÁSOK - FÓTI ÖKUMENIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM

A Fóti Ökumenikus Általános Iskola és Gimnázium Országjáró Kirándulásának kezdete a Honfoglalás millicentenáriumához kötődik. 1996-ban a honfoglalás 1100. évfordulóját az iskola felső tagozata két napos ópusztaszeri kirándulással ünnepelte. E kirándulás sikere adta az ötletet, hogy évente szervezzenek olyan programot, amelyen Magyarország egy-egy részét járják be diákjaikkal. A program megtervezésénél az volt a cél, hogy a tanulók megismerjék hazánk természeti szépségeit, történelmi és irodalmi emlékhelyeit, nagy múltú városait, műemlékeit, intézményeit.

Magyarország területét négy részre osztották, és évente más-más területet jártak be. Így a felső tagozat idején diákjaik eljuthatnak minden országrészbe.

A kirándulások három naposak, és minden tanévben szeptember végén kerülnek megrendezésre. Az Országjáró Kirándulásokon a teljes felső tagozat egyszerre vesz részt.

- A tevékenység négy darab három napos osztálykirándulás keretében valósul meg, amely 4 évre elosztva lefedi Magyarország teljes területét.
- Az Országjáró Kirándulások autóbuzsós túrák, amelyek mindig szeptember végén valósulnak meg. Az időpont azért fontos, mert így a kirándulások során feldolgozott témák be tudnak épülni a tanórai munkába is.
- A kirándulásra a felső tagozat diákjai és pedagógusai együtt indulnak. A 8 osztályt (kb. 200 tanuló) 20 pedagógus kíséri.
- A programokat a szervezők részletesen kidolgozzák, az útvonalat minden alkalommal előzetesen bejárják, így a kirándulások megvalósítása során minimálisra csökken a helyben megoldandó feladat. A sok éves tapasztalat, a meglátogatott helyek pontos ismerete hozzájárul a zökkenőmentes lebonyolításhoz (egy-egy helyszín megtekintése a teljes tanulói csoporttal, stb.).
- A szervező pedagógusok nem csupán a nevezetességek megtekintését, hanem a szabadidős programokra, az utazási idő színvonalas kitöltésére is fejlesztenek programot.

¹ A mellékletben szereplő jó gyakorlat leírások a Támo 3.1.1.3. alprojekt 7. témája által gyűjtött hazai és nemzetközi intézményi jó gyakorlatok. Akkreditáción nem estek át, a projekt jó gyakorlat-gyűjteményének lesznek részletezett formában részei.

Mivel az Országjáró Kirándulások teljes mértékben beépülnek az intézmény pedagógiai programjába, ezért kulcskérdés, hogy azon valamennyi diák szociális helyzetétől függetlenül részt tudjon venni. Ennek érdekében a kirándulások költségeit az iskola alacsonyan tartja (szerény szállás, étkezés, rászorulóknak alapítványi támogatás, stb.).

A program megértése szempontjából fontos, hogy a Főti Ökumenikus Általános Iskola és Gimnázium a kirándulásokat rendszerben tervezi:

1. Általános Iskola, *alsó tagozat: Erdei Iskolák* (helyszín elsősorban az iskola környezete, azaz *Pest Megye*).
2. **Általános Iskola, felső tagozat: Országjáró Kirándulás** (helyszín Észak-Magyarország, Dél-Magyarország, Észak-Dunántúl, Dél-Dunántúl).
3. *Gimnázium: Nemzetjáró Kirándulások* (Kárpátalja, Erdély, Délvidék, Felvidék)

A diákok visszajelzéseinek elsődleges formája az útinapló, amelynek elkészítése az 5-6. évfolyamon opcionális, 7-8. évfolyamon kötelező. Az útinaplót a tanulók bármely választott tantárgy keretében elkészíthetik, ami a hagyományostól eltérő, innovatív feldolgozást is lehetővé tesz. Szintén a visszajelzés formája a fotópályázat, amely kiválóan dokumentálja az egyes kirándulások programját, hangulatát, de ez a kreatív feldolgozási mód a tanulók fejlesztésének, sok esetben pályorientációjának is jó módja.

A pedagógusok számára több szinten is hozzájárul a program szakmai fejlődésükhöz: a munkatársakkal végzett közös előkészítés, végrehajtás, feldolgozás folyamán a tanárok egyrészt új ismereteket szerezhhetnek egymástól, másrészt átadhatják saját tapasztalataikat. Ez a szervezeten belüli tudásmenedzsment, a közösségi tanulás, a csapatépítés, és fejlesztés kiváló eszköze.

ÚJSZERŰSÉG

A program annyiban innovatív, hogy a tanulmányi kirándulásokat rendszerbe szervezi, a kirándulások tartalmát tantestületi összefogással részletesen kidolgozza, a kirándulások során az élménypedagógia eszközeivel megszerzett ismereteket felhasználja, beépíti a tanórai keretekbe, azokra épít a tantárgyi tartalmak feldolgozásánál.

Az is újszerű elem a kirándulásokban, hogy a közösségfejlesztés új dimenzióit vezeti be, egyrészt a tantestületen belül, másrészt a teljes tagozatok vonatkozásában. A közös pedagógiai előkészítő munka, a megvalósításban való együttes részvétel, illetve az utókövetésben tapasztalt problémák és eredmények megvitatása hatékonyan előmozdítja a pedagógusok közötti együttműködést.

A több évfolyamot is érintő, kiemelten közösségfejlesztő program pedig nagymértékben támogatja a diákok szociális kompetenciáinak fejlesztését, egymás elfogadását, segítését, amelynek jelentős pozitív hatásai lehetnek a diákok oktatása és nevelése területén is.

Az innováció szempontjából meg kell említeni, hogy a jelentős intézményi beágyazottságú és nagy hagyományokkal rendelkező program folyamatos megújítása a szervezők célja: ez azt jelenti, hogy be kívánunk vonni új nevezetéseket a programba (pl. poroszlói Ökocentrum, stb.). Tehát amellet, hogy a program az intézmény védjegye, nagy tradícióval rendelkezik, mégis jellemzi a folyamatos megújítás, megújulás.

Amennyiben az Országjáró Kirándulások jó gyakorlatának átadása és adaptációja megtörténne, úgy ez a típusú tanulmányi kirándulás modell az Erdei Iskola már bevált, elterjedt rendszeréhez hasonlóan, egy azt kiegészítő kirándulástípus lehetne, így a tanulmányi kirándulások az oktató-nevelő munka egyre hangsúlyosabb elemévé válhatnának.

LOGISZTIKA

Az Országjáró Kirándulások előkészítése, végrehajtása, az eredmények, ismeretek, élmények tanórai beillesztése jelentős erőfeszítést és szervezést kíván a pedagógusoktól. Ki kell azonban emelni, hogy az előkészítő feladatokban egy pedagógus-team vesz részt, azaz a terhek megoszlanak, az eredmények hosszútávon és több szereplő által is használhatóak, így elmondható, hogy a hagyományos osztálykirándulásokhoz képest az befektetett idő és erőfeszítés jobban hasznosul. Az előkészítés több elemre bontható:

- Tartalmi előkészítés (programok összeállítása, a kirándulás programjának előkészítése és feldolgozása tanórai, tantárgyi keretekben);
- A kirándulások technikai előkészítése (szállás, busz, étkezés, emberi erőforrások, stb.).
- Bejárás: annak érdekében, hogy ilyen nagy létszámú program esetében minimálisra lehessen csökkenteni a váratlan eseményeket, a szervezéssel megbízott pedagógusok minden esetben bejárják a kirándulás teljes útvonalát egy korábbi időpontban, és ott a választott szállásokat, étkezési helyeket, megtekinteni kívánt nevezetéseket ellenőrzik, elsősorban abból a szempontból, hogy ekkora létszám fogadására alkalmasak-e és milyen formában.

ADAPTÁCIÓ

Amellett, hogy az Országjáró Kirándulások a tanulmányi kirándulásokat új dimenzióba helyezhetik, a jó gyakorlat másik legnagyobb értéke a rugalmas adaptáció lehetősége.

A jó gyakorlat központi eleme a tervszerű, a pedagógiai programba szervesen beépülő tanulmányi kirándulások rendszere, amely így lehetőséget ad egy komplett projekttel, az ország teljes területének, fő nevezetességeinek megismerésére. Amennyiben az átvéző iskola ezt a prioritást alkalmazza, úgy választhatja a fokozatos megvalósítást.

- A jó gyakorlat kiválóan alkalmazható az 5-12. évfolyamon. Tekintettel a programok nagyon igényes és gazdag választékára, várhatóan minimális tartalmi változtatás szükséges a 9-12. évfolyamon való megvalósításhoz.
- Az Országjáró Kirándulásokat az ötletgazda a teljes felső tagozaton, valamennyi osztály bevonásával valósítja meg. Azonban a program osztályszinten, évfolyamszinten is tökéletesen működhet. Ezzel egyszerűsödnek a program előkészületei, azonban csökken az egyéb területeken várható eredmény (szociális kompetenciák fejlesztése, közösségfejlesztés, stb.).

KOMPLEX, TEMATIKUS JÁTSZÓHÁZAK – DUNAKESZI, FAZEKAS MIHÁLY ÁLTALÁNOS ISKOLA

A tematikus játszóházak egy programsorozatot alkotnak, amelyek a napközis foglalkozás keretében, a teljes alsó tagozaton, évente több alkalommal, eltérő, az ünnepkörökhöz és kiemelt témákhoz kapcsolódó tartalommal valósulnak meg. Az osztályok a jeles ünnepeket, eseményeket, illetve kiemelt témákat mind a tanórai tevékenységek keretében, mind játszóház formájában is feldolgozzák a tanév folyamán (szüret, karácsony, húsvét, stb.). A játszóház egy hosszabb felkészülés záróeseménye, amely lehetőséget biztosít a közösségépítésre (osztály, évfolyam, tagozat, iskola-szülő, stb.), valamint az élménypedagógia eszközeivel rögzíti az adott esemény, ünnep kapcsán releváns információkat. A leírt gyakorlat a komplex tevékenység egy részeként valósult meg, nevezetesen a húsvéti időszak ünnepköréről szolt.

- A megtekintett játszóház alkalmával a **felelős pedagógus egy vetített képekkel illusztrált rövid előadást tartott**, amely bemutatta a húsvéti ünnepkör eredetét, a vallási gyökereket, a kapcsolódó népszokásokat. A bemutatónak alkalmasnak kell lennie arra, hogy azt a vegyes korcsoportú (6-10 éves gyermekek) érdekesnek, érthetőnek, követhetőnek találják. A tevékenység időtartama 7-10 perc.
- A **tanulók előadásai**, amelyek a korosztályok szerinti tartalommal lettek kialakítva (énekek, versek, rövid jelenetek, locsolkodás, stb.). A tevékenység időtartama kb. 30 perc.
- A **kézműves foglalkozások** 10 asztalnál folynak, 2x30 perces fordulóiban. A tanulók előre kiválasztják, hogy milyen foglalkozást szeretnének kipróbálni, és ahhoz egy kupont kapnak, amit az asztalnál koordináló tanárnak leadnak. Így kiszámíthatóvá válik az anyagigény és résztvevők száma, azaz a szükséges időtartam.
- **Táncház:** külső táncoktatóval, akit a résztvevő gyermekek jól ismernek: énekek, közös táncok, népi játékok. A táncház időtartama 30 perc.

A dunakeszi intézmény gyakorlata azért kiemelkedő minőségű, mert egyrészt a játszóház szervezése és megtartása sok éves tapasztalatra épít, ezért a program minden eleme átgondolt, hasznos, magas minőségű, illetve azért, hogy a játszóház tanórán kívüli tevékenységként a négy évfolyamon megvalósuló tanterv szerinti ismeretanyagot foglalja össze játékos, gyakorlati megközelítéssel, így komplex oktatási-nevelési folyamat része.

A komplex játszóház azért minősül bevált jó gyakorlatnak, mert több éves, teljes tanári munkaközösség fejlesztő munkája alapján, komplett leírások, forgatókönyvek, kiegészítő anyagok (pl. minőségbiztosítási elemek) is rendelkezésre állnak, azaz a gyakorlat átadása, adaptációja szempontjából adottak a feltételek.

AZ IGÉNY, AMI ÉLETRE HÍVTA:

A komplex játszóház megszervezése több éve a napközis munkaközösség összefogásával történik. A tevékenység célja, hogy olyan pedagógiai is hasznos programok szülessenek, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a kisgyermekek szeressenek iskolába járni, és játékos tevékenységgel segítsék az óvodából iskolába történő átmenetet, a tehetség gondozást, kompenzálják az eltérő szociális helyzetekből adódó esetleges hátrányokat, valamint az iskola és a szülők közötti partnerséget.

Az intézményvezetés egyértelműen elkötelezett a magas színvonalú pedagógiai munka iránt, hiszen több olyan kezdeményezésben vesznek részt sikerrel, amelyek nem a vonatkozó jogszabályokból következnek (pl. Ökoiskola). Így a komplex játszóház, mint a napközis tevékenység / egész napos iskola tanórán kívüli tevékenység is éveken megelőzte a törvényi előírásokat. Az intézmény hangsúlyt helyez az élménypedagógiai eszközök alkalmazására, a közösségfejlesztésre, amely komplex módon érinti a tanári és a tanulói közösségek közös munkáját.

ÚJSZERŰSÉG

A komplex játszóházak programja azért újszerű, mert olyan tevékenységeket fog össze egy egységgé, amelyek így sokkal hatékonyabbak és eredményesebbek, mint izolált módon. Tehát nem az egyes résztevékenységek innovatívak (kézműves foglalkozás, táncház, ünnepségek), hanem az, ahogyan a jeles ünnepek közös projektmódszertan szerinti megvalósítása, teljes évfolyamon, a tanórai és a tanórán kívüli feladatok összehangolásával, tanítói együttműködésben több cél elérését eredményezi sikeresen.

A KOMPLEX JÁTSZÓHÁZAK MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ELŐKÉSZÍTÉS

A játszóházak előkészítése nagyon nagy munkát és körültekintést igényel a felelős pedagógus, a napközis munkaközösség, illetve valamennyi alsós tanító és az iskolavezetés részéről. Bár a tevékenységnek nagy hagyománya van az intézményben, így rendelkezésre állnak forráskönyvek stb., azonban amiatt, hogy ezeket a játszóházakat az iskola minden jeles ünnep kapcsán, a teljes alsó tagozaton évente megrendezi, folyamatos feladat az új elemek, új megoldások beemelése, hiszen egy gyermek az évek során négy alkalommal vesz részt ezeken az eseményeken, tehát számára mindig újnak és izgalmasnak kell lennie a tartalomnak.

Tekintettel arra, hogy a húsvéti játszóházban jelentős kézműves tevékenység folyik, minden tanuló két húsvétal kapcsolatos tárgyat, ajándékot készít el, így az alapanyagokat is biztosítani kell. Ebből a szempontból fontos eredmény, hogy a több éves működés során fokozatosan, részben a TÁMOP 3.1.4. keretében nyújtott támogatásból tudtak eszközöket beszerezni. A fogyóeszközöket pedig az intézmény és a szülők kiterjedt kapcsolatain keresztül, részben adomány formájában kapja az iskola.

ADAPTÁLÁS

Az intézmény által kifejlesztett jó gyakorlat kiválóan adaptálható az egész napos iskola tanórán kívüli programjának fejlesztése érdekében. Ki kell emelni, hogy több általános iskola is nyújt úgynevezett *klubnapközi* foglalkozásokat, amelyek tartalmazzák a komplex program részeit.

A módszer továbbadására, átvételére a TÁMOP 3.1.4. projekt keretében komplett leírás készült. Az intézmény rendelkezik a tevékenység átadásához-átvételéhez szükséges teljes dokumentációval (eddiggi játszóházak programja, előkészítő feladatok munkaterve, eszközigények leírása, humán erőforrás-terv, minőségbiztosítási módszerek és dokumentumok). Mivel az intézmény a támogatást a fenti projekt keretében arra kapta, hogy egy másik iskola által megvásárolható jó gyakorlatot dolgozzon ki, így a jó gyakorlat átadásának feltételeit az intézmény vezetőjével kell egyeztetni.

Amennyiben a téma, vagy módszer iránt érdeklődő intézmény nem kívánja a teljes programot átvenni, úgy annak résztevékenységei is sikeresen adaptálhatóak:

- a játszóház nem köti össze a tanórai és tanórán kívüli tevékenységeket, hanem csak napközis tevékenység,
- csak egy-egy évfolyamon valósítják meg,
- nem több alkalomból áll, hanem csak egy-egy jeles ünnep alkalmával kerül megrendezésre,
- nem tematikus, hanem csak a játszóházi tevékenységet ágyazza be a tanórán kívüli programba, stb.).

LOGIKAI JÁTÉKOK A MATEMATIKA OKTATÁSBAN – ERDŐKERTESI NEUMANN JÁNOS ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az intézmény az oktatás színvonalának, a tanulók eredményességének növelése, a hátránykompenzáció és tehetséggondozás fejlesztésének céljából a matematika tantárgy oktatásába egy új elemet vezetett be, amely a logikai játékok alkalmazása. Ez azt jelenti, hogy a tanulók a kötelező óraszámom túl heti egy órában, a pedagógus vezetésével egyéni- leg, illetve párban logikai játékokat játszanak.

A logikai játékok alkalmazása a matematika oktatásának keretében azt a célt szolgálja, hogy fejlessze a tanulók matematika tantárgyban elért eredményeit, különös tekintettel az intézmény tanulói összetételére, mivel a gyermekek jelentős, és gyors ütemben növekvő része (halmozottan) hátrányos helyzetű. Szintén sok a tanulók között a sajátos nevelési igényű gyermek (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia). Ebben a tanulói populációban különösen nagy feladat a megfelelő matematikai alapok megteremtése, illetve felső tagozaton a továbbtanuláshoz szükséges matematikai ismeretek átadása. A kevésbé eredményes tanulók nagyobb százaléka azonban nem jelenti azt, hogy az intézménynek nem kellene a tehetséggondozásra is nagy hangsúlyt fektetnie, így különösen hatékony lehet a differenciálást teljes mértékben lehetővé tevő, az egyéni fejlesztésre épülő módszer alkalmazása. Ennek a logikai játékok alkalmazása teljes mértékben elegendő tesz.

A logikai játékok kereskedelmi forgalomban kapható „társasjáték”-típusú játékok, amelyek különböző eszközöket és feladatlapokat tartalmaznak. A logikai játékok a tanulók térlátását, a finommotoros készségeket, a megfigyelőképességet, kombinációs készséget, rugalmas gondolkodást, rendszeralkotást, kreativitást fejlesztik. A játékok általában a kezdőtől a haladó szintig játszhatóak, mindenki a saját érdeklődésének és képességeinek megfelelően tud haladni a feladatok között.

Az intézmény az újszerű oktatás megvalósításához beszerezte a szükséges játékokat, így az érintett osztályokban minden tanuló saját készlettel tud játszani. A logikai játékok bevezetése a matematika tanításába lehetővé teszi a hátrányos helyzetű, a tantárgy elsajátításában a hagyományos módszerekkel kevésbé eredményes gyermekek motiválását, fejlesztését, a tehetségek felismerését és gondozását, mivel lehetőséget ad tanuló és a pedagógus számára a tantárgy újfajta megközelítésére. A tanulók választhatnak, hogy egy játékból végeznek el több feladatot, vagy több játékot is kipróbálnak. A pedagógus segítőként van jelen, facilitálja a tevékenységet.

A logikai játékokkal való foglalkozás kimoszdítja a tanulókat és a pedagógust a szokásos tanulási, iskolai rutinból és ez általában igen motiváló mindkét fél részére, mind a szaktárgyi előrehaladás, mind az egyéb kompetenciák és készségek tekintetében.

- **A tevékenység heti egy órában valósul meg**, ilyenkor az osztály a normál matematikai oktatástól teljesen függetlenül logikai játékokat játszik.
- Az tanóra keretében a tanuló maga választja meg, hogy milyen játékkal foglalkozik: egyfajta játékkal játszik, és abban halad előre a nehezedő feladatok megoldásával, illetve ha ahhoz van kedve, több játékot is kipróbál.
- A pedagógus szerepe itt is meghatározó: nyomon követi a tanuló haladását, segít neki a választásban, motiválja új játék kiválasztására, átsegíti az esetleges kudarcokon, kezeli a felmerülő konfliktusokat (népszerű játékok, eltérő haladási tempó és sikeresség, stb.).

AZ IGÉNY, AMI ÉLETRE HÍVTA:

Az intézmény pedagógiai programjában kiemelt szerepet kap a **hátránykompenzáció**, illetve **tehetséggondozás**. Elmondható az is, hogy az iskola az átlagnál sokkal nyitottabb az **innovációra** és a **folyamatos fejlesztésre** (ökoiskola, folyamatosan projekteket valósít meg, elsősorban hazai fejlesztési programok keretében, stb.). Ez az attitűd szerencsésen találkozott a pedagógusok kiváló szaktárgyi ismereteivel és módszertani igényességével, amely a problémákra (**gyenge matematikai eredmények**) hatékony segítséget keresett. Nyitott volt az új oktatási forma bevezetésére, illetve hajlandó volt a szükséges eszközigények megszervezésére, illetve a szakmai felkészülésre.

ELŐZMÉNYEK:

- Az intézmény a tanulói összetétel miatt felmerülő feladatok hatékony kezelése érdekében folyamatos munkakapcsolatot tart fenn a hasonló intézményekkel, pl. a **hejőkeresztúri IV. Béla Általános Iskolával**, amely pedagógiai programjának egyik kulcselemként tartja számon logikai játékok/táblajátékok alkalmazását.
- Az intézmény az új program bevezetése előtt is kiemelt figyelmet fordított a hátránykompenzációra, integrációra és tehetséggondozásra, ezzel kapcsolatosan **jó gyakorlatokat** is közzé tett az **Educatio Iskolatáska** adatbázisában.
- Az intézményben a természettudományok oktatásának, kiemelten a matematika oktatásának hagyománya van, például az **iskola saját fejlesztésű matematika versenye**.

ÚJSZERŰSÉG

- A program annyiban innovatív, hogy nem hagyományos táblajátékokkal fejleszti a tanulók logikai készségeit, hanem újfajta **játékokat von be az oktatásba**. Az online logikai játékok igen elterjedtek és népszerűek, az intézmény azonban kifejezetten „valódi” játékokat akart alkalmazni, amellyel a gyermekek hagyományos értelemben játszanak, amelyet megtapintanak, amelyet meg kell osztani egymással a logikai órákon.
- Bár a **matematika oktatás kiemelése, megerősítése** nem számít novumnak a pedagógiai gyakorlatban, azonban jelenleg nem ez az irányzat jellemző a közoktatási intézményekben, különösen nem hátrányos és sajátos nevelési igényű tanulók esetében.
- Az is elmondható, hogy a **játék, mint oktatási módszer** nem újszerű, azonban alkalmazása nem terjedt el nagymértékben, különösen a matematika oktatása kapcsán.

ERŐFESZÍTÉS, LOGISZTIKA

A logikai játékok bevezetése a matematika órán több szempontból is feladatot ró mind a tanítóra/tanárra, a matematika munkaközösség vezetőjére, és az iskola vezetésére.

Eszközök beszerzése:

- Szükséges erőforrások megteremtése (pályázat, forrásteremtés, szponzoráció, stb.).
- A megfelelő beszerzési források felkutatása.

Módszertani ismeretek elsajátítása:

- Logikai játék, mint tanulási forma megismerése, a logikai játékok világának feltérképezése, a korosztálynak, adott tanulócsoportnak alkalmas játékok kiválasztása.
- Differenciált oktatási forma alkalmazása, egyéni fejlesztésre épülő óravezetés.
- A logikai játékok és a szokásos matematika oktatás közelítése, összehangolása.

Az eredmények mérése, beavatkozási logika kidolgozása:

- Az intézmény jelenleg dolgozik azon a speciális értékelési, ellenőrzési rendszeren, amellyel a tanulók eredményeit, haladását lehet rögzíteni a logikai játék órákon, mégpedig olyan módon, hogy az ne befolyásolja a tanulók részvételét a játékban.
- Szintén fontos feladat lehet a normál órai és logikai játék során feltárt készségek, eredmények, nehézségek komplex kezelése, illetve a pedagógusi beavatkozási módszerek meghatározása és alkalmazása.

ADAPTÁCIÓ

Az adaptáció történhet több lépcsőben:

- Témaapon, iskolanapon, tanórán kívüli foglalkozás keretében alkalomszerűen logikai játékok alkalmazása.
- Logikai játék szakkör bevezetése.
- Jutalomként a normál matematika oktatás keretében logikai játékok alkalmazása.

Bevezetés:

- A logikai játékok alkalmazása a potenciális átvevő intézményben milyen konkrét célt szolgál?
- Emberi erőforrások felmérése: a matematika szaktárgy tanítói, tanárai alkalmasnak találják-e a módszert?
- Az intézménynek van-e pénzügyi erőforrása a logikai játékok beszerzéséhez?
- Az intézmény tud-e plusz óraszámot biztosítani ehhez?
- Eredmények mérésének tervezett módja.
- Tanári felkészítés: hospitálás, mentorálás. Van-e olyan fejlesztő intézmény, amely ezt a szerepet vállalja?

Hálózatosság: nagyon fontos lenne, hogy azok az iskolák (ebben az esetben elsősorban az alapfokú oktatási intézmények), amelyek alkalmazzák a módszert, rendszeresen megosszák egymással tapasztalataikat, kiemelten a méréseket, értékelést, egyéni fejlesztési lehetőségek tekintetében.